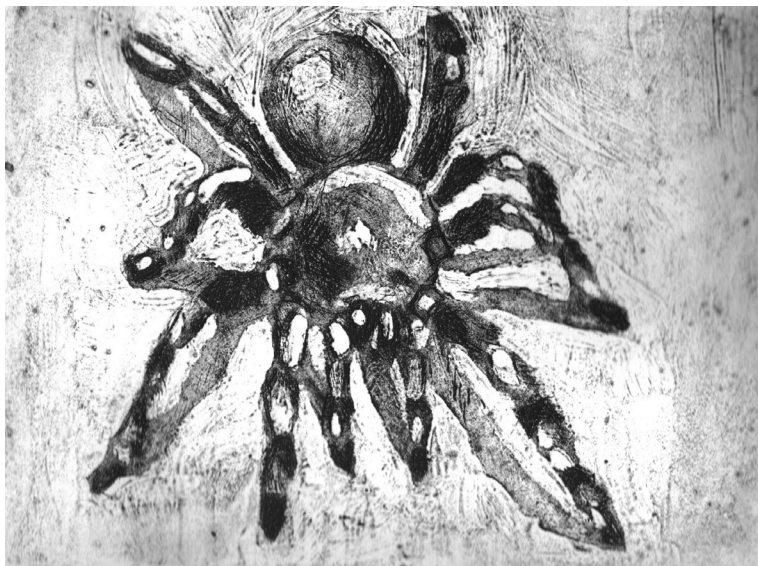

КЛАСИЦИ И О ПОЕЗИЈИ

Анђела Пурић, *La familia*
(ДРУГА НАГРАДА 8. БЕОКУЛИС-а – ЛИКОВНИ РАД)
СЛШ „Петар Лубарда“ Цетиње
Ментор: Ана Новаковић Ацић

ГОСПИ

Све самљи.
Сном походиш ме туђа.
Грешнији кад самотан те зovem.
Туђа су деца из тебе заплакала.

Смилуј се.
Трује, не цели твој лек.
Силовито ме чемером прострели.
Худи свој, госпо,
на песму проћердавам век.

Завапим,
ал' извије се глас.
Милогласан је негде на звезди спас,
што болни певач промуцах овде доле.

Јер нема руке да разреши нам чвор.
Ал' тамо, и на веке,
зрак твој хоће ли болети?
Туђа из тебе бића хоћу ли волети?

Смилуј се.
Трује, не цели твој лек.
Силовито ме чемером прострели.
Худи свој, госпо,
на песму проћердавам век.

Момчило Настасијевић

МАЧКА

На страсно ми срце, лепа мачко, скочи;
увуци сад канце своје,
и пусти да тонем кроз лепе ти очи
метално-ахатне боје.

Док ти полагамо моји прсти гладе
главу и та леђа гипка,
и док моја рука дрхтећ од насладе
Твоје сјајно тело пипка,

видим своју жену у духу. Њен поглед,
као и твој, звери драга,
и дубок и хладан, задаје љут озлед,

а, док она хода нага,
благ ваздух, мирис пун опасне пређе
свијају јој тело смеђе.

Шарл Бодлер

С француског превео: Коља
Мићевић

Песме изабрала: Олгица Рајић

ТАЈНА КАО СМИСАО ПОЕЗИЈЕ

О поезији се може писати на више начина. „Учено“, критички, са завидним инструментаријумом за сецирање стихова и разврставање стилских фигура и фреквентних речи; аналитички, синтетички, доводећи је у кругове већ постојећих песничких ткања, поредећи је с њима. Сам чин стварања поезије, каже Винавер, подупиру две жеље: једна хоће да круг прошири, а друга, „неодољива“, да из њега изађе. Зато је поезија неухватљива и несавладива, недогледна.

Постоје одлични текстови и есеји о песницима и поезији, али ниједан није успео да исцрпи све што песник јесте и није из душе излио у песму. Јер, душа је попут воде и њена се стихија не може укалупити. Стога једини начин читања поезије јесте – ући у песму, неоптерећен органом за њено сагледавање, с љубављу и препознавањем. Не оним аристотеловским, везаним за просте и преплетене радње, већ – препознавањем себе у другоме.

Стих којим се зазивају Музе да помогну у опевању Ахиловог гнева, којим почиње Хомерова *Илијада*, каже Јован Христић у есеју „Хомер `skandalon““, нису било какве речи: то су прве речи, а Хомер је, изгледа, први песник, јер се пре њега не помиње ниједан, мада их је, по свему судећи, морало бити. Ми ни о том првом песнику не знамо, у ствари, ништа. Не знамо где се родио (јер се седам градова о њега отимало), како је изгледао, када је умро, где је сахрањен. Видимо да се готово ренесансно у све разуме: у ковање оружја, у пловидбу, бродоградњу, људско тело, срце, љубав, лепоту... Хеленски извори веле да Хомер и није лично име, већ синоним за реч „рапсод“, која, попут речи „логос“, има више значења: певач, састављач, песник... Оно што „беше на почетку“ као да се, случајно или не, по загонетности повезује са првим песником обавијеним тајном и најтише и најтајније поручује да песма јесте и мора бити тајна, јер чува „облик и суштину прву“, како каже Бодлер у песми „Стрвина“.

Много векова после Хомера, француски песник Пол Валери у есеју „Поезија и апстрактно мишљење“ говори о тој првој речи, која долази „одозго“, те је пређутана инвокација својствена почетку певања, али оно што следи јесу песничке муке у настојању да се реч изједначи с бићем. Маларме и Рембо су, каже Бранко Миљковић (у есеју „Поезија и облик“), „укинули реч као реч и ствар као ствар

ОГЛЕДАЛО

– реч и ствар прешле су једна у другу“. Миљковићев „мирис који помера цвет“ или идеја Растка Петровића („Људи говоре“) да се угледа на пчеле које стварају мед „ни са овог ни са оног цвета“, само су покушаји да се објасни шта заправо песма јесте. Песник који је у том настојању изгорео, сматрао је да је стваралаштво религија, а „мистика – со уметности“, јер се баве тајном. То је Момчило Настасијевић. Његов „сибилски говор“ (Новица Петковић) јесте улазак у тајну језика. Човек је са својим немирима и мукама, фаустовским и иним, само „допола саздан“, закинут, недокончан (остао је „у колевци тужној“, сведочи још један песник тајне, Дис). То је видљиви човек, сваки човек. Али онај „сушти“, „унутрашњи“ човек, који у тајну језика хоће да „уструји“, кроз „матерњу мелодију“, то је Песник. Он има жељу да досегне целину. Упињање за досезањем целине (Бога) јесте стварање Поезије.

Уметник је, каже Андрић у *Разговору с Гојом* (што, наравно, важи и за песника), „сумњиво лице“, „путник с лажним пасошем“. То је Хомер, синоним за „почетак песме“ (као у наслову песме Миодрага Павловића), Шекспир, који збуњује вековима, али и тајанствени младић из Шарлевила који је свој улазак у тајну језика окончао у раној младости.

Попут писања о њој, различита су и читања поезије. У том не-догледу ваља пратити географију душе и музику препознавања у другоме. Као Манов „дух приповести“, у песми осећамо крв и било – не Хомера, нити Шекспира – већ Песника. „На коју музику задрхтиш – те си мелодије син“, каже Момчило Настасијевић. У потрази за тим дрхтајем, читајмо Поезију.

Олгица Рајић

Професор српског језика и књижевности
Шеста београдска гимназија Броград

ΟΓΛΕΔΑΛΟ
